

תורה אור • פרשת יתרו • מאמר 4

משה ידבר כו'

”משה ידבר”

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/torah-ohr/yisro/4](https://likuteitorah.com/he/torah-ohr/yisro/4)

1

משה ידבר כו'. הנה אברהם איש החסד ומים. זכור אב כו'. מים מגדלין כמו חלב שמגדל את הולד

"משה ידבר" כו'. והנה אברהם הוא איש החסד והמים: "זכור אב" וכו'. המים מצמיחים [דברים], כמו החלב שמגדל את התינוק,

והיינו מוחין דיניקה שע"י היניקה מתגדלין אברי הולד והיינו העלאת אורות בכלים שע"י רבוי אורות נעשה הגדלת הכלים חסד שבחסד גבוי שבחסד כו' והתכללות חו"ג כו'.

וזהו בחינת מוחין דיניקה, שכן באמצעות היניקה גדלות איברי התינוק. וזהו העלאת אורות בכלים: ריבוי האורות גורם לגדילת הכלים — חסד שבחסד, גבורה שבחסד וכו' — ולהתכללות חסד וגבורה זה בזה וכו'.

כי הנה ויקרא אברהם בשם ה' אל עולם שקרא והמשיך שם הוי' בעולם שיהיה גלוי.

שהרי נאמר: "ויקרא אברהם בשם הוי' אל עולם" — הוא קרא והמשיך את שם הוי' אל העולם, כדי שיהיה גלוי.

לפי שבסדר השתלשלות עולמות הרי אמר לעולמו די ורק עולמות עליונים היה בהם גלוי ולמטה היה העלם.

משום שבסדר השתלשלות העולמות נאמר: "לעולמו די", ורק בעולמות העליונים הייתה התגלות, ואילו למטה היה העלם.

2

ואברהם המשיך שיהיה גלוי גם למטה ע"י שקרא בשם הוי' ואת הנפש אשר עשו בחרן ש"י"ח כו'

ואברהם המשיך [את הגילוי] למטה, כך שיהיה גלוי גם למטה, באמצעות קריאה בשם הוי', וכן באמצעות "הנפשות אשר עשו בחרן" — ש"י"ח וכו',

ליטע אמונה בלבם כו' וגמ"ח ויטע אשל כו'. אך כ"ז אינו לפי ערך עשיה שלמעלה כי כדי להמשיך למטה הוצרך להמשיך מלמעלה.

לנטוע אמונה בלבם וכו', וכן לגמול חסד: "ויטע אשל" וכו'. אולם כל זה אינו עומד ביחס למעלה של העשייה שלמעלה, שכן כדי להמשיך למטה היה עליו להמשיך מלמעלה.

3

ועי"ז היה תוספת אורות באצ"י וכמו ויעש דוד שם שהשמות שאינן נמחקין הם חיות המדות אל אלקים כו' חסד וחסד שבחסד כו' ע"י הלוח ונסוע רצוא ושוב וע"י גמ"ח כו'.

ובאמצעות זאת נוספו אורות באצילות, וכמו "ודוד עשה שם": השמות שאינם נמחקים הם החיות של המדות — אל, אלקים וכו'; חסד וחסד שבחסד וכו' — באמצעות "הלוח ונסוע", "רצוא ושוב", ובאמצעות מעשי חסד וכו'.

וכמו שאמר מורי הה"מ ז"ל ע"פ בעמדם תרפינה כנפיהם. בעמדם בתפלה המלאכים מרפים אהוי"ר שלהם שנופלים ממדרגתם לגבי המשכות אהוי"ר שלמטה.

וכפי שאמר מורי המגיד, זכרוננו לברכה, על [הפסוק] "בעמדם תרפינה כנפיהם": כאשר הם עומדים בתפילה, המלאכים מרפים את אהבתם ויראתם, משום שהם יורדים ממדרגתם לעומת המשכות אהבה ויראה שלמטה.

4 ולכאורה אינו מובן הרי היראה שלמטה היא מגושמת ומלובשת בגוף כו' אלא על ידי שממשיכין אור חדש

לכאורה הדבר אינו מובן: הרי היראה שלמטה היא גשמית ומלובשת בגוף וכו'. אלא הדבר נעשה על ידי המשכת אור חדש,

כי מה שמעורר אהוי"ר שלא היה מקודם הרי ממשיך מלמעלה והמשכה זו היא באה דרך השתלשלות דרך עולם המלאכים וכאשר באה המשכת יראה זו מלמעלה אזי תרפינה כנפיהם לפי שהיא להם אור חדש.

שכן כאשר מעוררים אהבה ויראה שלא היו קיימות קודם לכן, ממשיכים אותן מלמעלה; המשכה זו עוברת דרך השתלשלות, דרך עולם המלאכים. וכאשר המשכת יראה זו באה מלמעלה, אזי "תרפינה כנפיהם", מפני שהיא אור חדש עבורם.

וכך המשיך אברהם למעלה הגדלת האורות בכלים (טפ"ט פ"א כי ט' ספירות הן מחכמה ולמטה וג"פ פ"א רמ"ג וה"ח רמ"ח) הקב"ה רופא חולים כי כל עילה דבוק בעילתו

וכך המשיך אברהם למעלה את הגדלת האורות בכלים (תשע פעמים תשע הן שמונים ואחת, שכן הספירות מחכמה ולמטה הן תשע; ושלוש פעמים שמונים ואחת הן 243; ועם חמשת החסדים מתקבל 248). הקדוש ברוך הוא מרפא את החולים, שכן כל עילה דבוק בעילתה,

אך אני ישינה בגלותא ולכן היא חולת אהבה מחמת ההעלם וההסתר והמשכת הגלוי היא הרפואה והקב"ה מניח תפלין להיות חכמה

אבל "אני ישנה" בגלות, ולכן היא "חולת אהבה" מחמת ההעלם וההסתר; המשכת הגלוי היא הרפואה. ו"הקדוש ברוך הוא מניח תפילין", כדי להיות בחינת חכמה,

כי כלם בחכמה עשית בחי' עשיה כדי להיות בחי' חכמה דהיינו להיות משפיע ההשפעה מניח תפלין לשון התקשרות והתחברות מלמעלה למטה ולכן מה כתיב בהו מי גוי גדול כו'.

שכן "כולם בחכמה עשית": בחינת עשיה, כדי שתהיה בחינת חכמה, כלומר, כדי שתשפיע את השפע. "מניח תפילין" הוא לשון של קשירה וחיבור מלמעלה למטה. ולכן, מה כתוב בהן? "מי גוי גדול" וכו'.

כי עיקר השפעת החכמה היא בשביל ישראל להמשיך בהם בחי' חכמה בנשמתם כי מלאך הוא שליח. שבו ועיי' נשפע שפע החכמה אבל עיקר תכלית המכוון הוא בשביל ישראל.

שכן עיקר השפעת החכמה הוא בשביל ישראל, כדי להמשיך בהם, בנשמותיהם, את בחינת החכמה. המלאך הוא שליח, שבו ועל ידו מושפע שפע החכמה, אך עיקר התכלית המכוונת היא בשביל ישראל.

5 והנה כל זה הוא ענין אברהם. אבל משה רבינו ע"ה המשיך גם למטה בבי"ע והיינו כי אברהם הוא חסד דאצי' אבל אית חסד ואית חסד כו'.

והנה כל זה הוא עניינו של אברהם. אבל משה רבנו, עליו השלום, המשיך גם למטה, אל [העולמות של] בריאה, יצירה ועשיה. כלומר, אברהם הוא החסד של עולם האצילות, אבל ייש חסד ויש חסד" וכו'.

ומשה כי מן המים כו' שמטה ראשונה (ויש בזה דעות אם שמטה שלימה שבע אלפין שנין או עולם התהו נקרא שמטה כמבואר בכהאריז"ל) אלא שנמשך למטה בעולם האצי'

ומשה — "כי מן המים" וכו' — [הוא] מהשמיטה הראשונה (ויש דעות בעניין זה: אם הייתה זו שמיטה שלמה בת שבעת אלפים שנה, או שעולם התהו נקרא שמיטה, כפי שמבואר בכתבי האריז"ל), אלא שהוא נמשך למטה, אל עולם האצילות.

ולכן המשיך ויקרא הוי"ה דקאי על משה שהוא קרא והמשיך ממזלות להיות אבא דאצי' שאבא יונק ממזל החי כו'.

ולכן המשיך: "ויקרא הוי"ה", שהכוונה למשה, שהוא קרא והמשיך מהמזלות, כדי להיות אבא של האצילות, שהרי אבא יונק מהמזל השמיני וכו'.

והיינו מלמעלה מן ההשתלשלות כידוע ענין ההשתלשלות ד"מ שמחכמה נעשה הבנה ומדות וממדות מחשבה כו'

והיינו מלמעלה מהשתלשלות, כידוע ענין ההשתלשלות: דרך משל, מחכמה נעשות הבנה ומדות, וממדות — מחשבה וכו'.

והרי לפי"ע ההשתלשלות רחוק הוא רוחניות מגשמיות כמו מעשה גשמי נגד דבור רוחני אבל למעלה מן ההשתלשלות אין ערוך כו' ורוחניות וגשמיות שוים ממש.

והרי ביחס להשתלשלות, הרוחניות רחוקה מהגשמיות, כמו מעשה גשמי לעומת דיבור רוחני. אבל למעלה מהשתלשלות אין ערוך וכו', והרוחניות והגשמיות שוות ממש.

6 והמשיך זה משה ע"י בחי' מ"ה בטול כמ"ש כי אל דעות ה' ב' דעות שמלמטה למעלה שוה כמו מלמעלה למטה שאינו תופס מקום.

ומשה המשיך זאת באמצעות בחינת מ"ה — "מה", ביטול, כמו שכתוב: "כי אל דעות ה'" — שתי דעות: זו שמלמטה למעלה שווה לזו שמלמעלה למטה, משום שאינה תופסת מקום.

ולכן המשיך אוא"ס גם בעשיה ומצות מעשיות תרומות מעשרות כנודע ענין אופן בתוך אופן שהעליון מקיף למטה יותר ומורגש ונראה זה באופנים שבעשיה.

לכן הוא המשיך את אור אין סוף גם לעולם העשיה ולמצוות מעשיות — תרומות [ו]מעשרות — כידוע בעניין "אופן בתוך אופן": העליון מקיף למטה יותר, והדבר מורגש ונראה באופנים שבעשיה.

אבל כך הוא ג"כ למעלה מעלה וע"י בטול זה נעשה ולא תחללו כו' שאינו מפסיק העוה"ז כלום מאחר דכולא קמיה כלא ולפני בריאת העולמות ולאחר ימות עולם שאין שם מפסיק כו'

אבל כך הוא גם למעלה מעלה. ובאמצעות ביטול זה מתקיים "ולא תחללו" וגו': העולם הזה אינו מפסיק כלל, שכן "כולא קמיה כלא", וכמו שהיה לפני בריאת העולמות ולאחר ימות עולם, שאין שם דבר שמפסיק וגו'.

ובבטול זה למד רב יהודה אימתא דמארי עליה אין זה ילוד אשה כו'. ולכן היה פטור מתפלה כו'.

ובביטול זה למד רב יהודה: "אימתא דמאריה עליה" — אימת רבו עליו; "אין זה ילוד אשה" וגו'. לכן היה פטור מתפילה וגו'.

7 והנה ע"י לימוד התורה בבטול זה ממשיך פנימית וע"י מצות מקיפים ולבושים והם בחי' מ"ה וב"ן.

והנה, באמצעות לימוד התורה בביטול זה ממשיכים את הפנימיות, ואילו באמצעות המצוות ממשיכים את המקיפים והלבושים; ואלה הן בחינות מ"ה וב"ן.

וזהו כי הוי' אלקיך הוי' מ"ה אלקיך ב"ן אש אוכלה כמשל הנותן אש סביב הכלי ובתוכה כו' וד"ל:

וזהו [פירוש] "כי הוי' אלקיך" — הוי' הוא מ"ה, ו"אלקיך" הוא ב"ן — "אש אוכלה", כמו במשל של מי שמניח אש סביב כלי ובתוכו וכו', והדברים מובנים למי שמתבונן.

8 וזהו משה ידבר מלמעלה למטה ע"י בחי' מ"ה בטול הוא המשכת אור א"ס גם בבחי' עשיה כי הגם שגם אברהם היה הולך ונסוע.

וזהו [פירוש] "משה היה מדבר": מלמעלה למטה, באמצעות בחינת מ"ה — ביטול, שממשיך את אור אין סוף גם בבחינת עשיה. ואף שאברהם היה גם הוא "הולך ונסוע",

אך היינו בהאוי"ר שלו והגם שאח"כ המשיך מלמעלה. אבל הכל דרך אוי"ר שלו משא"כ ע"י התורה שהיא חכמתו ית' כו'.

אלא שעבודתו הייתה באמצעות האהבה והיראה שלו; ואף שלאחר מכן המשיך מלמעלה, הכול נעשה בדרך האהבה והיראה שלו. לא כן באמצעות התורה, שהיא חכמתו יתברך וכו'.

9 וכח זה של התורה ומצות הוא נמשך גם למטה להיות אש אוכלה מבית ומבחוץ לכלות ולשרוף את נה"ב

וכוח זה של התורה והמצוות נמשך גם למטה, כדי להיות "אש אוכלה" מבפנים ומבחוץ, לכלות ולשרוף את הנפש הבהמית,

כי כל עיקר ההמשכה הוא בשביל שיקויים לעתיד עתידים צדיקים שיאמרו לפנייהם קדוש שיתהפך בי"ע לאצילות

כי כל עיקרה של ההמשכה הוא כדי שלעתיד לבוא יתקיים המאמר: "עתידים צדיקים שיאמרו לפנייהם קדוש" — שהעולמות בריאה, יצירה ועשיה יתהפכו לאצילות.

כי שמים כעשן נמלחו כו' שמים חדשים וארץ חדשה. שמים חדשים רזין דאורייתא כו'. דהיינו שלא יהי' פנימית ומקיפים דבי"ע כ"א דאצי".

שהרי "שמים כעשן נמלחו" וכו', "שמים חדשים וארץ חדשה". "שמים חדשים" הם רזי התורה וכו'. כלומר, הפנימיות והמקיפים לא יהיו של בריאה, יצירה ועשיה, אלא של אצילות.

10 וזהו והאלהים יעננו אלהים לי שררה כמ"ש בתניא בחינוך קטן. היינו מלכות דבי"ע שם הוא המשכת התורה זרעים חסד דנוק' כו'. יעננו לשון עונה הוא כמארז"ל עונה אחריהן מה שהן אומרים כו'.

וזהו [פירוש] "והאלקים יעננו": אלקים הוא לשון שלטון, כפי שנכתב בתניא, ב"חינוך קטן". כלומר, מלכות של בריאה, יצירה ועשיה; שם נמשכת התורה: זרעים — החסד של נוקבא, וכן הלאה. "יעננו" הוא לשון של מענה, כפי שאמרו חז"ל: "עונה אחריהן מה שהן אומרים", וכן הלאה.

11 וענין יעננו שכשם שממשיך בחי' משה בטול בבחי' ולא תחללו כו' להיות המשכת אור א"ס במלכות דבי"ע כך עונה בחי' המלכות להיות אתהפכא דבי"ע ג"כ להיות מבי"ע אצילות. שכל התורה היא המשכה במלכות.

ופירוש "יעננו" הוא: כשם שהבחינה של משה, בחינת הביטול, ממשיכה בדרגה של "ולא תחללו" וכו', כך שאור אין סוף נמשך למלכות של בריאה, יצירה ועשיה — כך מלכות משיכה, ופועלת שגם בריאה, יצירה ועשיה יתהפכו ויהיו לאצילות. שהרי כל התורה היא המשכה במלכות.

12 ולכן אמרו תלמוד בבריאה ומשנה ביצירה ומקרא בעשי'. ולכאורה אינו מובן והלא מקרא יותר נעלה. לכן אמרו: תלמוד בבריאה, משנה ביצירה ומקרא בעשיה. ולכאורה הדבר אינו מובן: וכי המקרא אינו נעלה יותר? אלא דקאי על המשכה שבמקרא ממשיך עד עשיה. ובתלמוד אינו ממשיך רק עד הבריאה. וכשם שממשיך במלכות בתלמוד במלכות דבריאה כך כו'.

אלא שהדברים מתייחסים להמשכה: באמצעות המקרא ממשיכים עד לעשיה, ואילו באמצעות התלמוד ממשיכים רק עד לבריאה. וכשם שממשיכים אל המלכות — באמצעות התלמוד, אל המלכות של בריאה — כך גם הלאה, וכן הלאה.

13 וזהו הקב"ה שונה כנגדו. דהקב"ה נק' מלכות ג"כ שהוא ברוך ונמשך למטה במלכות ושונה כנגדו היא התורה שממשיך בה

וזהו [פירוש] "הקדוש ברוך הוא שונה כנגדו". שכן "הקדוש ברוך הוא" נקרא גם מלכות, משום שהוא מתברך ונמשך למטה אל המלכות; ו"שונה כנגדו" היא התורה שהוא ממשיך לתוכה,

דהיינו והאלקים יעננו דלמעלה לא שייך לומר שונה כנגדו שהרי כבר היתה שם התורה ואני הוי"ה לא שניתי ומשם הוא ממשיך

כלומר, "והאלקים יעננו". שכן למעלה לא שייך לומר "שונה כנגדו", שהרי התורה כבר היתה שם, ו"אני הוי" לא שניתי"; ומשם הוא ממשיך,

אלא על המלכות שממשיך בה התורה שלא היה בה וע"ז אמרו שנעשו התחדשות הקב"ה שונה כנגדו כו'.

אלא שהדברים אמורים במלכות, שאלה הוא ממשיך את התורה שלא היתה בה קודם; ועל כך אמרו שנוצר חידוש: "הקדוש ברוך הוא שונה כנגדו" וכו'.

בקולו של משה קול הוא המשכה מהבל הלב שלפי ערך בחי' הביטול כך הוא בחינת

"בקולו של משה": הקול הוא המשכה מהבל הלב, ולפי מידת בחינת הביטול כך היא בחינת

ההמשכה שאינו דומה המשכת רב יהודה או רשב"י לדידן הגם שכולם לומדים צירופי אותיות ההם

עצמם אעפ"כ ההמשכה היא משתנה לפי בטול כו' וד"ל:

ההמשכה. שכן ההמשכה של רב יהודה או של רבי שמעון בר יוחאי אינה דומה לשלנו: אף שכולם לומדים את אותם

צירופי אותיות ממש, בכל זאת ההמשכה משתנה לפי מידת הביטול וכו'. וד"ל.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/torah-ohr/yisro/4

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק